

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. XII. De Capitularibus Regum Francorum primae Dynastiae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

De Capitularibus Regum Francorum primæ Dynastiæ.

1. **I**Tà certum est Principes Francorum secundæ Dynastiæ cum assensu Ecclesiæ Capitularia circa res Ecclesiasticas edidisse, ut fortè non defuturi sint, qui ad defendendam illam Baluzii sententiam, scilicet, editionem Capitulorum Regibus jure proprio, non ex concessione, aut consensu Ecclesiæ, competere, reponant Pippinum & Carlomanum idè plurimum Ecclesiæ detulisse; quia cum sibi conscii essent usurpati Principatûs, sanguinis, ac successionis jure sibi non debiti, è re illorum erat summos Pontifices, & Episcopos quorum maxima erat apud religiosum Populum autoritas, demereri, atque illorum ope Dignitatem sibi asserere: Pippini autem filium, & Nepotem, ejus agendi rationem imitatos; cumque pii essent, in conservando jure Regio non ità cautè, ac subtiliter erga Ecclesiam se habuisse. Quamobrem non sunt omninò prætermittenda Regum primæ Dynastiæ Capitularia; ut sciamus quomodò illi se gesserint in negotiis Ecclesiasticis, atque quomodò agendum senserint. Nec enim quod æquum quisque novit, id semper sequitur.

2. In Capitularibus Regum Francorum à Stephano Baluzio collectis primum locum occupat Constitutio Childeberti Regis, data circa annum 554. In ejus principio declarat, quæ sint Principis partes in negotiis spiritualibus; scilicet, ut eorum autoritate compellantur rebelles ad obsequendum Divinis & Ecclesiasticis præceptis, dum Sacerdotum potestas eam obedientiam obtinere non valet. *Et quia, inquit, necesse est ut plebs, quæ Sacerdotis præcepta non ita ut oportet custodit, nostro etiam corrigatur Imperio: & prohibitis quibusdam sacrilegiis concludit; Quicumque post admonitionem Sacerdotum, vel nostrum præceptum sacrilegia ista perpetrare præsumserit, si servilis persona est, centum ictus flagellorum ut suscipiat jubemus, &c.*

3. Sequitur Constitutio Clotarii Regis data circa annum 560. cujus articulus sextus Judices sæculares in officio suo de-

lin-

linquentes Episcoporum correctioni subijcit : cum hodie vice versa Judices sæculares , prætextu abusus , Episcoporum , aliorumque Judicum Ecclesiasticorum sententias reforment ; imò & summi Pontificis Decreta effectum sortiri non patiantur in rebus etiam spiritualibus ; *si Judex , inquit Clotharius , aliquem contra legem injustè damnaverit in nostri absentia , ab Episcopis castigetur ; ut quod perperè judicavit , versatim melius discussione habitâ emendare procuret.* Hanc quidem facultatem Episcopis non concedit , nisi absente Rege , ad quem sine dubio pertinet priorum Officialium censura ; sed quâ possunt æquitate Scriptores Gallicani , Pastoribus Ecclesiasticis denegare potestatem efficiendi , ut Judices sæculares , dum apertè suâ jurisdictione abutuntur , præsertim in præjudicium Ecclesiæ , peccatum emendent ; permittere verò Judicibus sæcularibus , ut statim atque aliquis de Episcoporum judicio conqueritur , prætermissio Metropolitanæ , aliisque in Hierarchia Ecclesiastica superioribus , querelam admittant ; & si quem putent re verâ intercessisse defectum , eos multis pecuniariis plectant.

4. At , inquires , conditio Clothariæ constitutionis locum hodie non habet. Nunquam enim deest Rex , vel ejus consilium castigandis Judicibus contra legem injustè damnantibus ; adeoque Prælatorum curâ nihil est opus. Faxit Deus , ut ita se res habeat ; sed cur similiter Ecclesiasticorum Officialium emendatio legitimis eorum superioribus non relinquatur. Quia (respondebis) Superiores Ecclesiastici emendationem vel negligunt , vel recusant. Si ita esset , admonendi tantum essent sui officii : sed magis certè metuendum est , ne sæcularibus non tam propositum sit , negligentiam , vel malitiam Judicum Ecclesiasticorum supplere , aut emendare , quàm ad se illorum trahere jurisdictionem.

5. In eadem constitutione alii sunt articuli pro conservandis Ecclesiæ juribus. Sed notatu dignus est duodecimus , qui est hujusmodi ; *Quæcumque Ecclesie , vel Clericis , aut quibuslibet personis à gloriosa memoria præfatis Principibus munificentia largitate conlata sunt , omni firmitate perdurant.* Ex quibus constat aliam fuisse olim Regibus Christianissimis mentem , à recentium Aulicorum sententia , qui , cum jus Regaliæ nullâ solidâ ratione possent in omnes Gallicanas Provincias extendere , eò confugerunt , ut

748 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
vellent retractari donationes, aut veriùs restitutiones liber-
tatis, olim Ecclesiis quibusdam à Principibus factas.

6. Refertur tertio loco præceptio Regis Guntramni an-
585. in qua Rex Episcopos monet, ut propriis Gregibus
invigilent. Sed ab illorum officio suum luculentissimè distin-
guit, statuens, ut Judices sæculares opem Episcopis ferant:
& si qui deliquisse comperti fuerint, à propriis Judicibus, sci-
licet, Clerici secundùm Canones, Laici secundùm leges,
emendantur. Et licet, inquit, absque nostra admonitione ad vos spe-
cialiter predicandi causa pertineat, atramen, &c. Deinde, sed vos Aposto-
lici Pontifices jungentes vobiscum consacerdotes vestros, & filios senioris Ec-
clesiæ, ac Judices locorum, quoscumque agnoscitis, quos vite qualitas honesta
commendat, ita universam Populi multitudinem, constanti, vel Deo placitâ
predicatione corrigit, ut & benè viventes mysticus adhortationis sermo muni-
ceat, & excedentes ad viam recti itineris correctio Pastoralis adducat. Et
post pauca; Quicumque Sacerdotum, aut Sæcularium intentione manifestâ
perdurantes cœlestis admoniti, emendare neglexerint, alios canonica severitas cor-
rigat, alios legalis poena percussat.

7. Illustrissimus Dominus Petrus de Marca lib. 6. cap. 22.
§. 7. Reges Conciliorum Canones examinare, atque tempe-
rare posse contendens (quod tamen minus est, quam Leges Ec-
clesiasticas suâ præcisè autoritate condere) primum petit exemplum
ab Edicto Clotharii II. Concilium Parisiense V. an. 615.
confirmantis, & varios illius Canones modificantis. Sed
Clotharius II. in Edicto illo profitetur, se cum Episcopis,
quæ præcipiebat, constituisse. Quicumque, inquit, hanc deli-
berationem, quam cum Pontificibus, vel tam magnis viris optimatibus, aut
suis in synodali Concilio institimus, temerare præsumpsit, in ip-
sum capitali sententiâ judicetur, qualiter alii non debeant similia perpetrare:
ex quibus verbis apertè colligitur Regem illum juxta men-
tem Episcoporum, ac cum illorum consensu Canones inter-
pretatum esse, aut, si mavis, temperasse.

8. Sed & Lupus Abbas Ferrariensis in illa epist. 81. cujus
occasione Baluzius Cardinalem Baronium immeritò arguit,
quæque scripta est ad Amulum Archiepiscopum Lugdunen-
sem Guenilonis, & Gherardi nomine, quæ essent Sacerdo-
tum, quæ verò Regis partes optimè distinxit. Præcepit itaque
(inquit, loquens de Rege Carolo Calvo.) ut ejus vobis sermo-
nibus

nibus diceremus, se fideliter tenere, quod Rex Regum, idemque Sacerdos Sacerdotum, qui solus potuit Ecclesiam regere, quam redemit, postquam humanitatem suam in Cælum evexit, semper cum suis futurus divinitate, potestatem suam ad eandem gubernandam Ecclesiam inter Sacerdotes divisit, & Reges; ut quod Sancti docerent Pontifices, & ipsi implerent, & impleri facerent devotissimi Reges. Ecce Principum sæcularium officium; ut quod Sancti docerent Pontifices, & ipsi implerent, & impleri facerent devotissimi Reges. Pontificum igitur est regulas Ecclesiasticas condere; Regum autem eas exequi, & ut subditi exequantur efficere, quod præstant, & libentius, cum de illorum assensu constitutæ sunt, & efficacius, cum præceptis, & censuris Ecclesiasticis pœnas temporales adjungunt.

9. Ex iis igitur, quæ à pluribus Franciæ Regibus gesta rectè videntur, (sunt enim à nonnullis multa iniquè facta) certò infertur, Reges Christianissimos erga Ecclesiam, & Ecclesiasticam disciplinam fuisse optimè affectos, restaurandæ canonicæ politicæ, ac promovendæ religionis studiosissimos; ideoque diligentissimam, & constantissimam operam dedisse, ut Concilia, quæ adversus omnia Religionis, morum, ac disciplinæ vulnera, remedia sunt efficacissima, frequentissimè celebrarentur; eorumque Canones, adjectis pœnis temporalibus, exequendos curasse. Cæterùm, si ex singulis, quæ tunc fiebant, argumentari liceat ad adstruendam Principum sæcularium in res Ecclesiasticas auctoritatem; poterunt etiam inde argumenta duci ad vindicandam Ecclesiæ potestatem, non solum in bona, & jura temporalia Regni, sed etiam in Coronam ipsam Regiam; concludendumque penes Ecclesiam esse, Reges destituere, ac restituere; quia Ludovicus Pius Autoribus Episcopis depositus fuit ab Imperio, & Regno, ac postmodum restitutus; denique Regnum secundum voluntatem Episcoporum erit administrandum, nam cum recessisset Lotharius Ludovici Pii Filius, Ludovicus & Carolus ejus Fratres ditionem sibi sine assensu Episcoporum non vindicarunt, ut narrat Nithardus Caroli Magni Nepos ex filia hist. lib. 4. init. quæ extat tom. 2. Andree Duchesne; *Et primum quidem visum est, ut rem ad Episcopos Sacerdotesque, quorum aderat pars maxima, conferrent. Sed non consenserunt Episcopi, nisi prius certi facti, rectum fore illorum*

750 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
regimen. Polliciti sunt autem Principes se omnia secundum
voluntatem Episcoporum facturos, quos, ut eam curam assu-
merent, obtestati sunt; Respondentibus autem in quantum nosse ac posse
Deus illis concederet, secundum suam voluntatem se & suos gubernare & regere
velle, aiunt; & autoritate Divina, ut illud suscipiatis, & secundum Dei
voluntatem illud regatis monemus, hortamur, atque precipimus. Non mi-
nus legitimè argumentaretur, qui ex hac historia concluderet,
secundum voluntatem Episcoporum Reges, & Populos
eis subditos, esse gubernandos; quàm Aulici, dum ex qui-
busdam antiquorum Regum factis aut verbis æquivocis in-
ferunt, Principes suâ præcisè autoritate posse leges Eccle-
siasticas condere. Initio secundæ Dynastiæ tanta erat circa
Regni negotia Episcoporum facultas, ut, si ex illius tem-
poris exemplis judicandum sit, plus Ecclesia in Regnum habi-
tura sit autoritatis, quàm Regibus in Ecclesiam tribuatur:
ut norunt Periti historiæ illius Nationis. Verùm mutuam
utriusque potestatis consensionem in bonum Regni, & Ec-
clesiæ imitari præstaret, quàm hinc aut illinc Regum, aut
Episcoporum exempla trahere ad confirmandam alterutrius in
alterius jura invasionem.

10. Longè aliter quàm Baluzius de Capitularibus Regum
Francorum sentiebant an. 909. Patres Concilii Trolesiani,
licet Galli. Hi enim cap. 3. non dubitarunt Capitularia, Ca-
nonum pedissequa vocare, quia scilicet Canones tantum secuta
fuerant, & in eorum executionem edita.

C A P U T X I I I .

Libertates Ecclesiæ Gallicanæ in aliis sensibus acceptæ.

1. **L**ibertates Ecclesiæ Gallicanæ à variis variè accipi pro-
rum, qui res in Gallia gestas rescire satagunt. Principio quid-
dem omnes Ordines exactam Canonum antiquiorum obser-
vantiam obtendebant: sed quia longiùs ab ea recedebant plu-
rima, quæ à Laicis, plurima etiam, quæ ab Ecclesiasticis vi-
ris usurpabantur, detorquenda fuit nuncupatio illa à prima-
ria